

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Gfv.VII.30.155/2013/6.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság dr. Varjas Adrienn ügyvéd által képviselt felperesnek a Földvári-Oláh és Faragó Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Földvári-Oláh Csaba ügyvéd által képviselt alperes ellen helytállási kötelezettség teljesítése iránt a Fővárosi Bíróságon 37.P.23.048/2009. számon indult perében a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.21.267/2010/5. számú jogerős közbenső ítélete ellen az alperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán, nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartja.

A felperes és az alperes felülvizsgálati eljárási költségét külön-külön 63.500.- (hatvanháromezer-ötszáz - hatvanháromezer-ötszáz) forintban állapítja meg.

Az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték összege 36.000.- (harminchatezer) Ft.

Ez ellen a közbenső ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint az alperesi alapítványt az alapítók azzal a közérdekű céllal hozták létre, hogy hitelfedezeti garanciák nyújtásával növelje azon kis- és középvállalkozók, illetve kis- és középvállalkozások hitelképességét, akik a hitelintézeteknek kielégítő hitelfedezetet, biztosítékot nem tudnak felajánlani és így lehetővé tegye számukra, hogy tevékenységük folytatásához és fejlesztéséhez külső forráshoz jussanak. A felperes 2003. május 29-én csatlakozott az alpereshez. 2003. június 10-én együttműködési megállapodást kötöttek egymással, melynek 2.) pontjában a felek az együttműködésük tartalmát, a 3.) pontjában pedig a hitelfedezeti

garancia-vállalás egyes formáit szabályozták. Az alperes a hitelfedezeti garancia nyújtását alapítványi kezesség, vagy alapítványi garancia formájában vállalta.

A felperes 2004. augusztus 24-én kelt - majd 2005. december 5-én módosított - közjegyzői okiratba foglalt, a F Kft-nek az Európai Technológiai Felzárkóztatási Beruházási Hitelprogram (a továbbiakban: Hitelprogram) keretében 165.000.000 Ft összegű beruházási kölcsönt, valamint e mellett tartós forgóeszköz-szükséglet finanszírozására 26.000.000 Ft technológiai fejlesztési kölcsönt nyújtott. E kölcsönökhöz az erre a célra rendszeresített Igénylő Lapok benyújtásával az alperes kezességét igényelte. Az alperes mindkét kölcsönszerződéshez kiadta a Kezességi Levelet, melyekben kötelezettséget vállalt arra, hogy amennyiben az adós a kölcsönszerződésekben írt fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, a Ptk. 274. § /2/ bekezdése alapján és a Kezességi Általános Szerződési Feltételekben írtak szerint maga teljesíti a lejárt, vagy felmondás miatt esedékessé vált és vissza nem fizetett tőkekövetelés 50 %-át, de legfeljebb a beruházási kölcsön esetében 82.500.000 Ft-ot, a forgóeszköz kölcsön esetében 13.000.000 Ft-ot. E Kezességi Leveleket - a kölcsönszerződések módosítására tekintettel - az alperes 2005. december 30-án megfelelően módosította.

Az adós a kölcsönszerződésekben rögzített fizetési kötelezettségeinek nem tett eleget. A felperes ezért a szerződéseket 2007. február 8-án felmondta. A biztosítékként lekötött ingatlanok vonatkozásában végrehajtási eljárást kezdeményezett. Az adós ingóságaira vonatkozóan perben nem álló harmadik cég a garancia vállalásának megfelelően visszavásárlási kötelezettségét teljesítette. Így a felperesnek 43.262.000 Ft pénzkövetelése megtérült.

2007. június 13-án a felperes az adós tőketartozásának 50 %-a, azaz 95.500.000 Ft vonatkozásában a készfizető kezesség érvényesítését kezdeményezte az alperesnél. E kezesség érvényesítésével kapcsolatban az alperes több kifogást is emelt. Ezek közül utoljára a következő két okra hivatkozott. Az egyik szerint, az Üzletszabályzat II.4.1.10.pontjában írt, az alapítványi hitelgarancia nyújtását kizáró ok állt fent, azaz, az Igénylő Lap kitöltésének időpontjában az adós ellen végrehajtási eljárás volt folyamatban. Azt az adós cégkivonata is tartalmazta, így a felperesnek arról gondos eljárás mellett tudomással kellett volna bírnia. A másik ok szerint, a hitelügylet nem felelt meg a felperes belső banki utasításának. Az adós három éves múltjának értékelhetősége ugyanis kétséges. Ez ellentétes a Hitelprogram azon feltételével, amely a kis- és középvállalkozások tekintetében előírta, hogy eredményesen gazdálkodó, legalább egy éves múlttal rendelkező vállalkozás részére nyújtható hitel.

Az alperes a felpereshez címzett 2007. október 25-én, illetve 2007. november 26-án kelt levelében ugyanakkor elismerte, hogy a perbeli

kölcsönszerződések esetében a folyósítási feltételek maradéktalanul teljesültek.

A felperes keresetében 95.499.867 Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Ptk. 523. §-a, 272. §-a, 273. §-a, 274. § /2/ bekezdése, valamint a 4. § /1/ bekezdése alapján. Arra hivatkozott, hogy az alperes a készfizető kezesség teljesítését alapos ok nélkül tagadta meg, ezzel megsértette az együttműködési megállapodásban, valamint a saját Üzletszabályzatában foglaltakat.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, azt mind jogalapjában, mindösszezszerűségében vitatta. Arra hivatkozott, hogy a felperes szerződésszegése miatt az együttműködési megállapodás 6.1. pontja és az alperes Üzletszabályzatának (továbbiakban: Üzletszabályzat) V.1.9. pontja alapján jogosan tagadta meg a kezési helytállási kötelezettség teljesítését. A keresetösszezszerűsége tekintetében azt fejtette ki, hogy a peres felek megállapodása szerint csak a meg nem térült követelés 50 %-át biztosította kezesség.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint a peres felek jogviszonyára irányadó szerződéses rendelkezések alapján az alperes által hivatkozott körülményeknek nem a szerződés megkötésekor és nem is az érvényesség körében, hanem az alperesi kezesség beváltásakor volt jogviszonyra kiható jelentősége. Álláspontja szerint a felperes olyan szerződésszegést követelt el, amely miatt az alperes az Üzletszabályzat II.4/1.10., IV.4/1.11., V.1/9. és a VIII/1. pontjai alapján a kezési helytállási kötelezettség teljesítését megtagadhatta. Mivel a felperes a követelésének jogalapját nem bizonyította, ezért azösszezszerűséget az elsőfokú bíróság nem vizsgálta.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét közbenső ítéletével megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes köteles helytállni a felperes mint hitelező és a F Kft. „f.a.” mint adós által 2004. augusztus 24-én közjegyzői okiratban megkötött kölcsönszerződésekből eredő, az adóst terhelő, máshonnan meg nem térült fizetési kötelezettségének teljesítéséért. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és a követelésösszezszerűsége tekintetében az elsőfokú bíróságot újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasította.

Szükségesnek tartotta az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészíteni azzal, hogy – amint az, az alperes 2.sorszámú beadványának mellékleteiből kitűnik – a perbeli Kezességi Levelek kibocsátására egyedi elbírálás keretében és annak ismeretében került sor, hogy a hitelt igénylő vállalkozás 2004-ben válik nyereséggé, a gazdálkodását erősen terhelő, havonta fizetendő lízing díjakat felváltja a beruházási hitel, és a cégnek

fizetési kötelezettsége 2005-től keletkezik. A másodfokú bíróság utalt az egyedi elbírálás alapját képező hitel előterjesztés 10. oldalára, amelyen az érintett cég várható gazdasági helyzetére vonatkozó összefoglaló szerepelt. Hivatkozott továbbá az alperes rendelkezésére állt, 2004. augusztus 10-i cégkivonatra is, amelyen feltüntetés nyert az adós cég elleni bírósági végrehajtás megindítása is. A fellebbezés indokaira tekintettel az ítélet tábla azt hangsúlyozta: a perbeli esetben annak volt jelentősége, hogy az alperes a készfizető kezesség elvállalásáról egyedi elbírálás keretében döntött. Erre tekintettel kellett vizsgálni, hogy a felek szerződése alapján az alperes alapos okkal tagadta-e meg az így vállalt készfizető kezesi kötelezettsége teljesítését. A másodfokú bíróság utalt a hitelgarancia igény egyedi elbírálásának az Üzletszabályzat II.4/3. pontja rendelkezéseire. Ez alapján úgy ítélte, az érintett vállalkozás elleni végrehajtási eljárás folyamatban léte kizáró okként nem jöhet számításba, arra hivatkozással nem tagadható meg az egyedi elbírálás alapján vállalt kezesi helytállási kötelezettség teljesítése. Mivel az alperes a kölcsön folyósítása feltételeinek teljesülését nem vitatta, véleménye szerint, a továbbiakban az volt eldöntendő, hogy a kölcsönnyújtás tekintetében az általános alapítványi feltételekhez képest az adós gazdasági eredménye kizáró ok lehetett-e. A másodfokú bíróság megítélése szerint az egyedi elbírálás során ez a kizáró ok sem merülhetett fel. Az egyedi elbírálásra tekintettel az Üzletszabályzat V.1/9/d. pontjában foglaltakat kellene alkalmazni, mely szerint a kezes helytállási kötelezettsége akkor tagadható meg, ha a hitelintézet elmulasztotta a II.4/3. pontban írt tájékoztatási kötelezettségét, vagy az Igénylő Lapon szándékosan, vagy súlyos gondatlansággal megtévesztette az alperest az egyedi elbírálás feltételei tekintetében. Ilyet - a másodfokú bíróság szerint - a felperes nem követett el. Erre az egyedi elbírálás iránti kérelemben felsorolt mellékletekből, valamint az alperes azon előadásából következtetett, miszerint a hozzá megérkezett iratok alapján nem hiányolt semmit. Az ítélet tábla hangsúlyozta, az alperes a vállalkozás teljes gazdasági helyzetét ismerte, és a cégkivonat is rendelkezésére állt a döntése meghozatala előtt. A másodfokú bíróság megítélése szerint kizáró ok a Hitelprogram előírásai alapján sem volt megállapítható. Ez utóbbi szerint ugyanis a finanszírozásból az induló, illetve értékelhető múlttal nem rendelkező vállalkozások vannak kizárva. A perbeli vállalkozásnak volt értékelhető múltja, az arról szóló értékelést az alperes is megkapta. A másodfokú bíróság ezért azt állapította meg, hogy az alperes által hivatkozott, a hitelgarancia nyújtást kizáró okok hiányában a kezesi teljesítés megtagadása jogtalan volt. A felperes a Ptk. 313. §-a alapján választhatta a Ptk. 300. § /1/ bekezdése szerinti jogkövetkezményt, azaz, az alperes kezesi helytállási kötelezettségének teljesítését jogosult igényelni. Mivel a rendelkezésre álló peradatok alapján ennek mértéke jelenleg nem

tisztázott, a másodfokú bíróság a Pp. 213. § /3/ bekezdése alapján a keresettel érvényesített jog fennállását közbenső ítélettel megállapította és a követelés összezszerűségének keretében az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A felülvizsgálati kérelmében az alperes a jogerős közbenső ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Annak tartalma szerint a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó Pp. 206.§ (1) bekezdésének, a bizonyítási teherre vonatkozó Pp.3.§ (3) bekezdésének, a szerződési nyilatkozatok értelmezésére vonatkozó Ptk.207.§ (1) bekezdésének megsértését állította. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság jogszabályt sértett, amikor iratellenesen eljárva nem vette figyelembe a peres felek közötti jogviszonyra irányadó valamennyi előírást és ezáltal a speciális kötelezettség-vállalást eredményező alperesi kezességvállalási modellt. Hivatkozott arra is, hogy minden jogi alapot nélkülözve az alperes Üzletszabályzata II.4.3. és V.1.9. pontjai rendelkezéseinek csak egy részét tartotta irányadónak és így vonta le, emiatt nyilvánvalóan helytelen következtetéseit. A hitelgarancia-nyújtás alapvető feltételeit szabályozó Együttműködési Megállapodás rendelkezéseit teljes egészében figyelmen kívül hagyta. A bizonyítási eljárás lefolytatására vonatkozó szabályok megsértésével olyan tényállás-kiegészítést tett, amely a tárgyalási jegyzőkönyvben rögzítettekkel ellentétes. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást indokolatlanul mérlegelte felül.

Az alperes állította, hogy a kezesi helytállás megtagadása alapjául szolgáló két kizáró ok fennállását a peres felek által elfogadott általános szabályok tükrében kell vizsgálni. Az a tény, hogy a perbeli ügyben a kezesség vállalásra egyedi elbírálást követően került sor, a jogvita eldöntése során nem bírt jogi jelentőséggel. Hivatkozott arra, az ellenkérelme és perbeli nyilatkozatai alapján az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős közbenső ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a kezesi helytállás megtagadásának az alperes által hivatkozott okait az Üzletszabályzat V.1.9. pontjának c) és d) bekezdései alapján kellett vizsgálni. A kezesség vállalásról egyedi elbírálással hozott döntés miatt fel sem merülhetett, hogy megtévesztette az alperest. Állította, az egyedi elbírálási kérelem mellékleteinek csatolásával a szükséges tájékoztatást az adós cégre vonatkozóan megadta az alperes részére.

A Kúria a jogerős közbenső ítéletet a Pp. 275. § /2/ bekezdése

értelmében a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és azt az abban hivatkozott indokok alapján nem találta jogszabálysértőnek.

A felülvizsgálati kérelem alapján először azt kellett eldönteni, a másodfokú bíróság sértett-e jogszabályt azzal, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a jogerős közbenső ítéletében kiegészítette. A rendelkezésre álló peranyagból megállapítható, hogy az alperes már az elsőfokú eljárás során, a 2. sorszámú ellenkérelme mellékleteként benyújtotta azt az okiratot, melyet a felperes küldött meg részére a kezesség vállalás egyedi elbírálását kérve. E 2004. augusztus 11-én kelt kérelem utal arra, hogy ahhoz csatolásra került - többek között - a F Kft. cégkivonata is, amely ebben az időpontban már tartalmazta az adós cég ellen megindult végrehajtási eljárásra vonatkozó adatokat. A Kúria megítélése szerint a teljes tényállást megalapozó e lényeges bizonyítéknak - az elsőfokú bírósággal ellentétben - a másodfokú bíróság a Pp. 206.§ (1) bekezdésének helytálló alkalmazásával tulajdonított jogi jelentőséget. A jogkövetkezmények levonása tekintetében ugyanis meghatározó volt, hogy az alperes annak ismeretében hozta meg döntését a kezesség vállalásról, hogy az adós cég ellen végrehajtási eljárás van folyamatban. A másodfokú bíróság nem sértett jogszabályt, amikor az alperes által sérelmezett megállapítással kiegészítette az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást. Az említett körülményre, az azt alátámasztó iratra nem új tényként, vagy bizonyítékként hivatkozott fellebbezésében a felperes. Az említettek már az elsőfokú eljárásban szerzett peranyag részét képezték. A másodfokú bíróság helyesen, a Pp. 253. §-ának megfelelően a fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei között vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletét, azokon nem terjeszkedett túl azáltal, hogy az első fokú eljárásban szerzett peranyagból részben más - az előbbiekben kifejtettek alapján - nem okszerűtlen következtetést vont le a tényállás körében.

A felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának másodsorban abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a peres felek között létrejött jogviszonyra irányadó szerződéses rendelkezéseket, megállapodásokat a másodfokú bíróság helytállóan értelmezte-e és annak alapján helyes-e az a megállapítása, miszerint az alperes alapos ok nélkül tagadta meg a kezesség vállalást. E kérdés elbírálásakor annak volt döntő jelentősége, hogy az alperes - a hivatkozott szerződéses szabályzatok és megállapodások alapján - rendelkezett-e mérlegelési jogkörrel a kezesség vállalás körében, vagy a kezesség vállalás az Igénylő Lap benyújtásával automatikusan létrejött. Az alperes Üzletszabályzatának IV.2/1.és 3.pontja szerint az alperesnek a hozzá benyújtott, illetve a kérésére kiegészített adatok alapján kellett elbírálnia a hitelgarancia kérelmeket. Így olyan tényre alapítva, amiről

igazoltan tudomással rendelkezett e kérelmek elbírálásakor, és amelyek ismeretében vállalta a kezesi kötelezettséget, utólag már nem tagadhatta meg a helytállási kötelezettség teljesítését az Üzletszabályzat V/9.alapján, azt állítva, hogy a kezesség vállalásának feltételei nem álltak fenn. Erre ugyanis csak akkor lett volna jogosult a c., illetve a d. pont értelmében, ha a felperes szándékos vagy gondatlan módon valamely, az Üzletszabályzatban írt kizáró okot elhallgatott volna, vagy arra vonatkozóan szándékosan, illetve gondatlanul eljárva az alperest megtévesztette volna.

A perbeli kérelem elbírálásakor az alperes tudomással bírt azokról a körülményekről, amikre hivatkozással később a kezesi teljesítést elutasította.

Mindezekre figyelemmel a Kúria, az alperes által hivatkozott, eljárási és anyagi jogi jogszabályok megsértése nélkül hozott jogerős közbenső ítéletet a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A peres felek felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét a Pp. 253.§(4) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § /3/ és /5/ bekezdése 4/A.§ (1) bekezdése alapján csak megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell határoznia.

Budapest, 2013. december 10.

Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes s.k. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András s.k. előadó bíró, Dr. Csőke Andrea s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Seres Józsefné
tisztviselő